

BESLUIT van GS van Utrecht

DATUM	24 maart 2022	TEAM	Vergunningverlening Natuur en Landschap
ZAAKKENMERK	Z-WNB-RI-REG-2021-2378	REFERENTIE	Servicebureau
NUMMER	82452E45	DOORKIESNUMMER	030-2583311
UW BRIEF VAN	15 december 2021	FAX	030-2583139
UW NUMMER	-	E-MAILADRES	Servicebureau@provincie-utrecht.nl
BIJLAGE(N)	1: Voorschriften 2: Locatie plangebied 3: Locatie aangetroffen verblijfplaatsen 4: Voorgestelde maatregelen	ONDERWERP	Wnb ontheffing Soortenbescherming ruimtelijke ingrepen Ringfazant 93 in Nieuwegein

Op 15 december 2021 hebben wij uw aanvraag ontvangen. U heeft ontheffing aangevraagd in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna: wet), onderdeel soortenbescherming. De aanvraag is ingediend door Econsultancy B.V. namens Reinaerde, voor de locatie Ringfazant 93 in Nieuwegein (hierna: plangebied) en is bij ons geregistreerd onder zaakkenmerk Z-WNB-RI-REG-2021-2378.

I. Besluit

Wij besluiten op grond van het bepaalde in de wet en het Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Utrecht 2017¹ ontheffing te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid van de wet, voor zover dit betreft het opzettelijk doden of vangen, opzettelijk verstoren en beschadigen en/of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis voor de periode van 1 april 2022 tot en met 1 april 2025.

II. Omschrijving van de aanvraag

Uw aanvraag heeft betrekking op de sloop van bestaande bebouwing ten behoeve van nieuwbouw van een woonzorgvoorziening voor verstandelijk beperkte bewoners. De locatie van het plangebied is weergegeven in bijlage 2. U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid van de wet voor wat betreft de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) voor de periode van 1 april 2022 tot en met 1 april 2025.

III. Procedure

Op 2 maart 2022 heeft u deze aanvraag aangevuld. Wij hebben de aanvraag afgehandeld volgens hoofdstuk 5 van de wet en afdeling 4.1.1 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Dit betekent dat wij direct een definitief besluit nemen op de aanvraag.

IV. Toetsingskader

De gewone dwergvleermuis is beschermd op grond van artikel 3.5 van de wet.

¹ https://www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2020-03/beleidsnota_wet_natuurbescherming.pdf

V. Motivering

De aangevraagde ontheffing kan alleen worden verleend als is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a) er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b) er is een geldig wettelijk belang;
- c) er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

a) **Afweging van andere bevredigende oplossingen**

Omschrijving van alternatieven

U heeft onderzocht of er redelijke alternatieven zijn voor de ruimtelijke ingreep. U geeft hierover het volgende aan:

Locatie: "De realisatie van het project op een alternatieve locatie zal betekenen dat Reinaerde dient te beschikken over een bouwperceel voor de realisatie van een alternatief plan of de medewerking van een projectontwikkelaar partij/verhuurder. In de huidige marktomstandigheden is het verkrijgen van een perceel of medewerking uitermate lastig, de woningnood is enorm. Daarnaast kunnen op een alternatieve locatie tevens beschermde natuurwaarden aanwezig zijn. Door de ingreep op de onderzoekslocatie zal het buurtaanzicht minimaal veranderen, doordat er al bebouwing aanwezig is. Bouwen op een alternatieve locatie, die mogelijk onbebouwd is, kan tot ontevredenheid onder omwonenden leiden."

Werkwijze: "Als alternatief voor de sloop en nieuwbouw is een renovatie om te voldoen aan de huidige eisen op het gebied van functionaliteit en tevens duurzaamheid overwogen. Dit is technisch en financieel onhaalbaar: geschatte renovatiekosten liggen ruim boven de algemeen gehanteerde grens van 65% van de nieuwbouwwaarde. Om te voldoen aan de huidige eisen is aanpassing van de draagconstructie, de volledige schil en de installaties van het pand noodzakelijk. Bij renovatie zou uitgegaan moeten worden van een kleiner aantal woningen, omdat het huidige pand een beperktere omvang heeft dan de voorziene nieuwbouw. Bij renovatie zouden er 16 wooneenheden gecreëerd kunnen worden. De minimale gewenste minimale omvang is 24 tot 30 studio's om de zorgexploitatie dekkend te kunnen krijgen. Bovendien zou een ingrijpende renovatie en asbestsanering waarschijnlijk eveneens leiden tot verstoring, beschadiging of tenietgaan van de verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis. Het te realiseren nieuwe woongebouw kan direct worden voorzien van vleermuis vriendelijke voorzieningen, op basis van een advies van een ter zake kundige ecooloog."

Planning: "Aangezien er een zomerverblijf en paarverblijf zijn aangetroffen en er niet in de periode van winterrust gewerkt dient te worden, zouden de werkzaamheden het gehele jaar niet kunnen plaatsvinden. Rekening houdend met de kraamtijd, paartijd en de periode van winterrust, is de meest optimale periode om de bebouwing vleermuisongeschikt te maken de tweede helft van oktober. De sloop zal kunnen plaatsvinden nadat het gebouw vleermuisvrij wordt verklaard door een ter zake kundige ecooloog."

Conclusie

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven waarbij er minder negatief effect op de beschermde soorten optreedt. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

b) **Belangenafweging**

Omschrijving van het belang

Wij toetsen of het belang van de ingreep zwaarder mag wegen dan het beschermingsbelang van de soorten zoals is vastgelegd in de wet. Voor de gewone dwergvleermuis heeft u de ontheffing aangevraagd op grond van het belang genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, onder b, aanhef en onder 3, van de wet: "In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten". In uw aanvraag heeft u het belang van de ruimtelijke ingreep onderbouwd. U geeft hierover het volgende aan:

"Het huidige pand voldoet niet aan de huidige technische en functionele eisen voor het verlenen van zorg aan verstandelijk beperkten. De individuele woonruimten van de bewoners zijn veelal kleiner dan de minimale afmetingen van de hoofdslaapkamer (13 m²) volgens het bouwbesluit. In de panden is het onverantwoord om zorg te blijven verlenen. Maatschappelijke ontwikkelingen leiden tot grotere individuele woonruimten voor (volwassen) verstandelijk beperkten. Meer zelfstandigheid (eigen sanitair en een pantryblok) zijn inmiddels de standaard, maar ontbreken in deze panden.

Vochtoverlast door enkelglas en verouderd dubbelglas, slechte isolatie, het ontbreken van afdoende ventilatie en het ontbreken van privacy door gezamenlijk sanitair zijn daarnaast veelvoorkomende klachten."

Uit het Technisch rapport Ringfazant 93 Nieuwegein door Reinaerde van 25 februari 2022 is inderdaad gebleken dat er sprake is van een slechte technische staat van het gebouw. De woonruimtes voldoen ook niet aan de regels volgens het bouwbesluit. Renovatie is geen optie aangezien de kosten meer dan 65% van de nieuwbouwkosten zullen bedragen. Daarnaast zou bij renovatie ook het dak vernieuwd moeten worden waarbij ook de verblijfplaatsen van de vleermuizen wordt aangetast. Het huidige energielabel is F, de nieuwbouw zal aan de huidige eisen moeten voldoen waarmee ook voor het milieu gunstige effecten zullen worden behaald.

Conclusie

Hiermee is sprake van een wettelijk belang van de ingreep, namelijk volksgezondheid. In dit geval weegt het belang van de ruimtelijke ingreep daarom zwaarder dan het beschermingsbelang van de soort.

c) Ecologische beoordeling gewone dwergvleermuis

Onderzoek

U heeft het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van beschermde soorten. Ook heeft u onderzocht welk effect de ingreep heeft op aanwezige beschermde soorten. Op basis van artikel 3.2 van de Awb hebben wij ons verzekerd van de kwaliteit en zorgvuldigheid van het uitgevoerde ecologische onderzoek.

Aanwezige beschermde soort

De gewone dwergvleermuis is aangetroffen binnen het plangebied. Er is één zomer- en één paarverblijfplaats vastgesteld. Het zomerverblijf bevindt zich bij de nokpan van de meest noordelijke oostgevel van het gebouw. Het paarverblijf bevindt zich bij de kantpannen aan de westgevel van de bebouwing. Omdat vorstvrije verblijfplaatsen ook als (mild) winterverblijf voor één of enkele dieren gebruikt kunnen worden, kan een individuele winterverblijf niet worden uitgesloten. De locatie van de aangetroffen verblijfplaats is weergegeven in bijlage 3 van dit besluit.

Staat van instandhouding

Van de gewone dwergvleermuis zijn geen betrouwbare landelijke of regionale trendgegevens beschikbaar. Wel is bekend dat het de meest algemene vleermuissoort in Nederland is, die door het hele land voorkomt, zo ook in Nieuwegein. Er zijn geen regionale verspreidingsgegevens bekend van Nieuwegein. In de omgeving van de onderzoekslocatie zijn echter veel woningen aanwezig uit hetzelfde bouwjaar (onder andere de straten Putter, Koperwiek, Sierduif, Wielewaal, Koningfazant en Goudfazant), die mogelijk dus een groot aantal verblijfplaatsen van vleermuizen huisvesten.

Gelet op het op grote schaal na-isoleren van woningen is niet uit te sluiten dat het leefgebied van de gewone dwergvleermuis afneemt. De ontwikkeling van het leefgebied is daarom te omschrijven als matig ongunstig.

Effect van de ingreep op de aanwezige beschermde soort

Door de werkzaamheden wordt één zomer- en één paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vernield, wordt de gewone dwergvleermuis verstoord en in sommige gevallen mogelijk gedood door de verborgen leefwijze van de soort. Dit betekent dat er sprake is van het overtreden van verbodsbepalingen uit de wet. Ontheffing is daarom noodzakelijk.

Mitigerende en compenserende maatregelen

Om de negatieve ecologische effecten van de werkzaamheden te beperken heeft u mitigerende (verzachtende) en compenserende (vervangende) maatregelen voorgesteld. Wij gaan akkoord met de voorgestelde maatregelen. De maatregelen zijn opgenomen in bijlage 4 van dit besluit.

Gevolgen van de ingreep voor de staat van instandhouding

Door het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de gewone dwergvleermuis in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

VI. Conclusie

Aangezien aan de voorwaarden voor een ontheffing wordt voldaan, verlenen wij u ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, van de wet. Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden. Deze zijn opgenomen in bijlage 1 van dit besluit.

VII. Bezwaar

U kunt binnen zes weken na de dag waarop deze beschikking op de voorgeschreven wijze is bekendgemaakt een bezwaarschrift bij Gedeputeerde Staten van Utrecht indienen:

- Digitaal: gebruikt u hiervoor het formulier "Bezwaar tegen beslissing provinciaal bestuur met DigiD". Uw DigiD geldt als ondertekening. U vindt het formulier via: www.provincie-utrecht.nl onder loket / klacht, bezwaar of melding doorgeven / bezwaar tegen beslissing provincie;

- Schriftelijk: t.a.v. de secretaris van de Awb-adviescommissie van PS en GS, postbus 80300, 3508 TH Utrecht.

Het bezwaarschrift moet in ieder geval bevatten:

- uw naam en adres;
- de datum;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (indien mogelijk, onder vermelding van het besluitnummer);
- de reden van bezwaar;
- ondertekening.

Aan de behandeling van een bezwaarschrift zijn voor de indiener geen kosten verbonden.

Overigens schort het indienen van een bezwaarschrift de werking van het besluit niet op. Als u niet kunt wachten op de normale behandeling van uw bezwaarschrift, hebt u de mogelijkheid om een voorlopige voorziening aan te vragen bij de rechtbank. U moet op dat moment ook al een bezwaarschrift hebben ingediend. Het verzoek om een voorlopige voorziening richt u aan de voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Sector bestuursrecht, postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

VIII. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf het moment dat deze aan u bekend is gemaakt en wordt twee werkdagen na bekendmaking gepubliceerd op de website www.officielebekendmakingen.nl.

IX. Overige informatie

Er kan ook vergunning of ontheffing nodig zijn op grond van andere wetten of verordeningen. Wij adviseren u zo nodig contact op te nemen met uw gemeente en/of regionale uitvoeringsdienst, als u dit nog niet heeft gedaan. Als u vragen heeft over de procedure en de inhoud van dit besluit, kunt u contact opnemen met ons Servicebureau via servicebureau@provincie-utrecht.nl, of op telefoonnummer 030-2583311.

X. Verzending

Wij verzenden dit besluit aan de aanvrager. Een afschrift van dit besluit verzenden wij aan:

- Econsultancy B.V.;
- Regionale Uitvoeringsdienst (hierna: RUD) Utrecht;
- Gemeente Nieuwegein.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Utrecht,
namens hen,

Mevr. drs. ing. S. Heijblom
Teamleider Vergunningverlening Natuur en Landschap
Domein Landelijke Leefomgeving

Bijlage 1: Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. De ontheffing wordt alleen verleend voor de in dit besluit genoemde soorten en beschreven verboden handelingen.
2. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient direct contact op te nemen met het Servicebureau van de provincie Utrecht (Archimedeslaan 6, postbus 80300, 3508 TH te Utrecht of servicebureau@provincie-utrecht.nl) indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 1 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.

Voorafgaand aan de werkzaamheden

5. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin minstens de voorschriften uit deze ontheffing. Het werkprotocol dient aanvullend de volgende aspecten te omschrijven:
 - a. Omschrijving van het plangebied (inclusief kaart);
 - b. Activiteiten/werkzaamheden die uitgevoerd worden (inclusief planning);
 - c. Maatregelen die getroffen zijn/worden (locatie op kaart en datum/tijd);
 - d. Informatie en contactgegevens van de begeleidende ecooloog;
 - e. Een overzicht van de activiteiten die door de ecooloog zijn/worden begeleid;
 - f. De manier waarop is/wordt omgegaan met onverwacht aangetroffen (beschermde) soorten binnen het plangebied.
6. Minimaal twee weken voorafgaand aan de start van de werkzaamheden die invloed hebben op de beschermde soorten, moet de ontheffinghouder het meldingsformulier 'aanvang werkzaamheden' volledig invullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/startwerkzaamhedenwnb>. Bij de melding dient het werkprotocol zoals omschreven in de voorschriften bijgevoegd te zijn. Indien het voor dit specifieke project niet mogelijk is om de werkzaamheden twee weken voorafgaand aan de start hiervan te melden, moet contact worden opgenomen met de RUD Utrecht via handhaving-wnb@rudutrecht.nl of 030-7023300.

Tijdens de werkzaamheden

7. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige² op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend. Deze dient in ieder geval aanwezig te zijn in het plangebied bij de start van de werkzaamheden, voor zover deze invloed hebben op een beschermde soort.
8. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet een afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
9. Tijdens de werkzaamheden moet een logboek worden bijgehouden. In het logboek worden gemaakte ecologische keuzes vastgelegd, zoals goedkeuren / vrijgeven door een deskundige, afwijkingen van het ecologisch werkprotocol (indien goedgekeurd door het bevoegd gezag) en gekozen mitigerende en/of compenserende maatregelen en de locatie daarvan. In het logboek worden in ieder geval de relevante resultaten van de uitgevoerde handelingen, omschreven in de voorschriften bij dit besluit geregistreerd.

² Onder deskundige verstaan wij: een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet/Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals Zoogdiervereiniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en De Landschappen) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of – bescherming.

10. De maatregelen, genoemd in hoofdstuk 6 van het "Activiteitenplan Ringfazant 93" te Nieuwegein door Ecoconsultancy van 8 december 2021 (zie bijlage 4) moeten worden opgevolgd.

Na afloop van de werkzaamheden

11. Na afronding van de werkzaamheden dient de ontheffinghouder het meldingsformulier 'einde werkzaamheden' volledig in te vullen op <https://rudutrecht.formulierenserver.nl/eindwerkzaamhedenwnb>. Het logboek zoals omschreven in de voorschriften moet bijgevoegd worden.

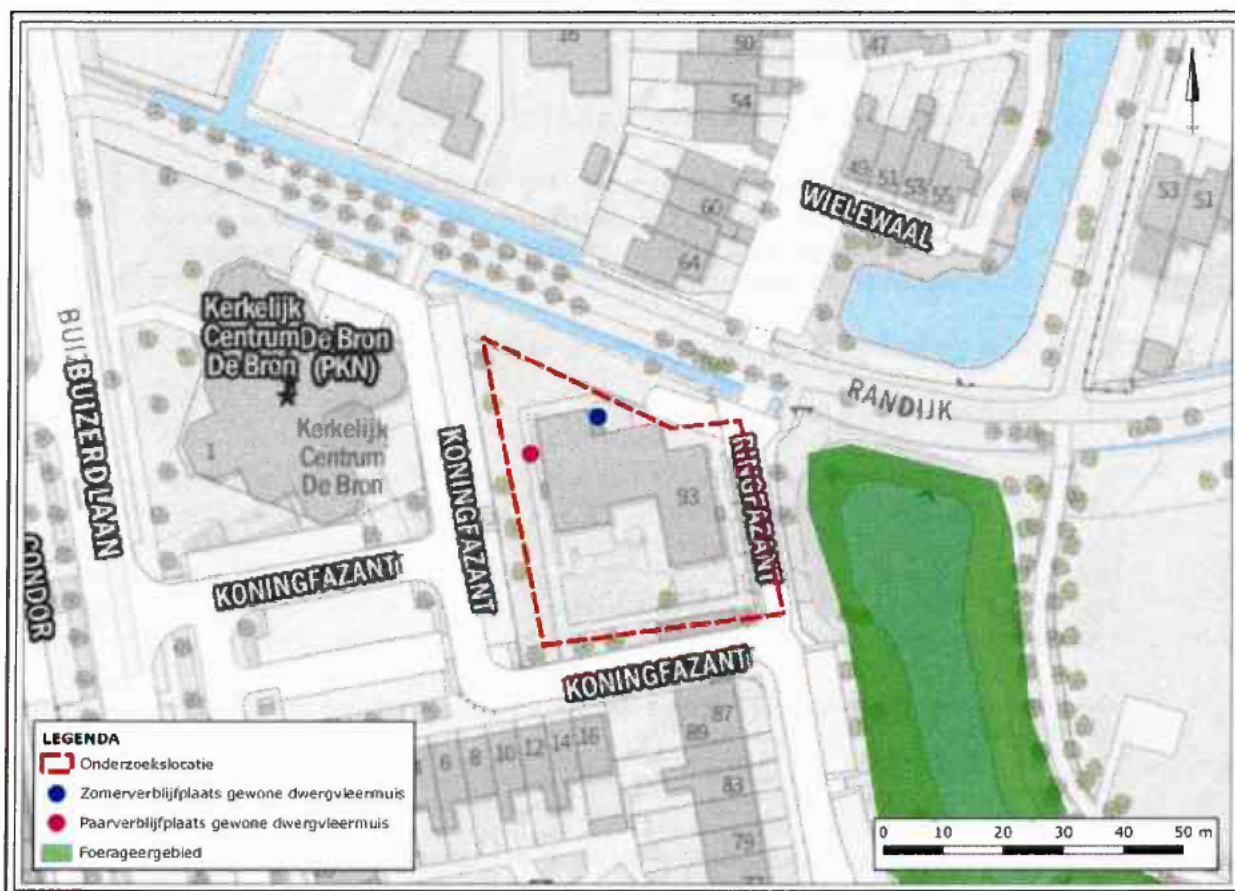
Bijlage 2: Locatie plangebied

Figuur 1. Luchtfoto van de onderzoekslocatie en directe omgeving.

(bron: "Nader onderzoek huismus en vleermuis ringfazant 93 in Nieuwegein" door Ecoconsultancy van 29 november 2021)

Bijlage 3: Locatie aangetroffen verblijfplaatsen

Figuur 2. Schematische weergave van de onderzoekslocatie en de omgeving, met verblijfplaatsen van vleermuizen zoals vastgesteld in het inventarisatie seizoen 2021.

Tijdens de ochtendronde op 2 juli, in de zomer- en kraamperiode, is **één zomerverblijfplaats** waargenomen van de gewone dwergvleermuis. Deze vleermuis vertoonde gevelgebonden gedrag bij de nokpan van de meest noordelijke oostgevel (zie figuur 2). Daarnaast zijn er meerdere passerende gewone dwergvleermuizen waargenomen, zonder eenduidig vliegpatroon.

Tijdens de avondronde op 15 september, in de paarperiode, is **één paarverblijfplaats** waargenomen van de gewone dwergvleermuis. Een gewone dwergvleermuis vertoonde gevelgebonden gedrag bij de kantpannen aan de westgevel van de bebouwing (zie figuur 2) en liet paarroepjes horen.

(bron: "Nader onderzoek huismus en vleermuis ringfazant 93 in Nieuwegein" door Ecoconsultancy van 29 november 2021)

Bijlage 4: Voorgestelde maatregelen

6 TE TREFFEN MAATREGELEN

De te nemen maatregelen zijn in te delen in de volgende vier stappen:

- a. alternatieve verblijfplaatsen aanbieden als tijdelijke opvang van het verlies van de verblijfplaatsen voor de periode tussen de ingreep en de realisatie van de nieuwe situatie;
- b. onderzoekslocatie voor de ingreep ongeschikt maken voor de beschermde soort;
- c. controleronde(s) om afwezigheid van de beschermde soort op moment van ingreep aan te tonen;
- d. in de nieuwe situatie duurzame verblijfsmogelijkheden voor de beschermde soort creëren.

6.1 Tijdelijke mitigatie (a)

In tabel II is een overzicht weergegeven van de aangetroffen verblijfplaatsen van de gewone dwerg-vleermuis en de benodigde tijdelijke compensatie voor deze soort. Om vertragingen te voorkomen is reeds een overcompensatie van tijdelijke verblijfplaatsen gerealiseerd. Op 14 mei 2021 zijn 4 kraamkasten opgehangen en op 14 juli 2021 zijn 8 zomer-/paarkasten opgehangen (Memo plaatsing vleermuiskasten 14929.004, d.d. 14 juli 2021). De kasten (figuren 5, 6 en 7) bevinden zich binnen een straal van 100 m. De alternatieve verblijfplaatsen hebben hun gewinning reeds doorlopen.

Tabel II. Overzicht van aangetroffen soort in het plangebied en de gerealiseerde tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen.

Adres	Aangetroffen verblijfplaats	Tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen (Locaties verwijzen naar de locaties in figuur 7)	Omvang maatregelen
Ringfazant 93	1 zomerverblijf (gewone dwerg-vleermuis)	- 1 kraamkast aan de zuidgevel van Koperwiek 12 (locatie 1); - 1 kraamkast aan zuidgevel van Zilverfazant 73 (locatie 2); - 2 kraamkasten aan westgevel van Ransuil 6 (locatie 3); - 2 zomer-/paarkasten aan de gevel van Wielewaal 25 (locatie 4); - 2 zomer-/paarkasten aan de gevel van Wielewaal 37 (locatie 5);	4 zomer-/paarkasten 4 kraamkasten*
Ringfazant 93	1 paarverblijf (gewone dwerg-vleermuis)	- 2 zomer-/paarkasten aan de gevel van Sierduif 53 (locatie 6); - 2 zomer-/paarkasten aan de gevel van Ringfazant 53 (locatie 7)	4 zomer-/paarkasten

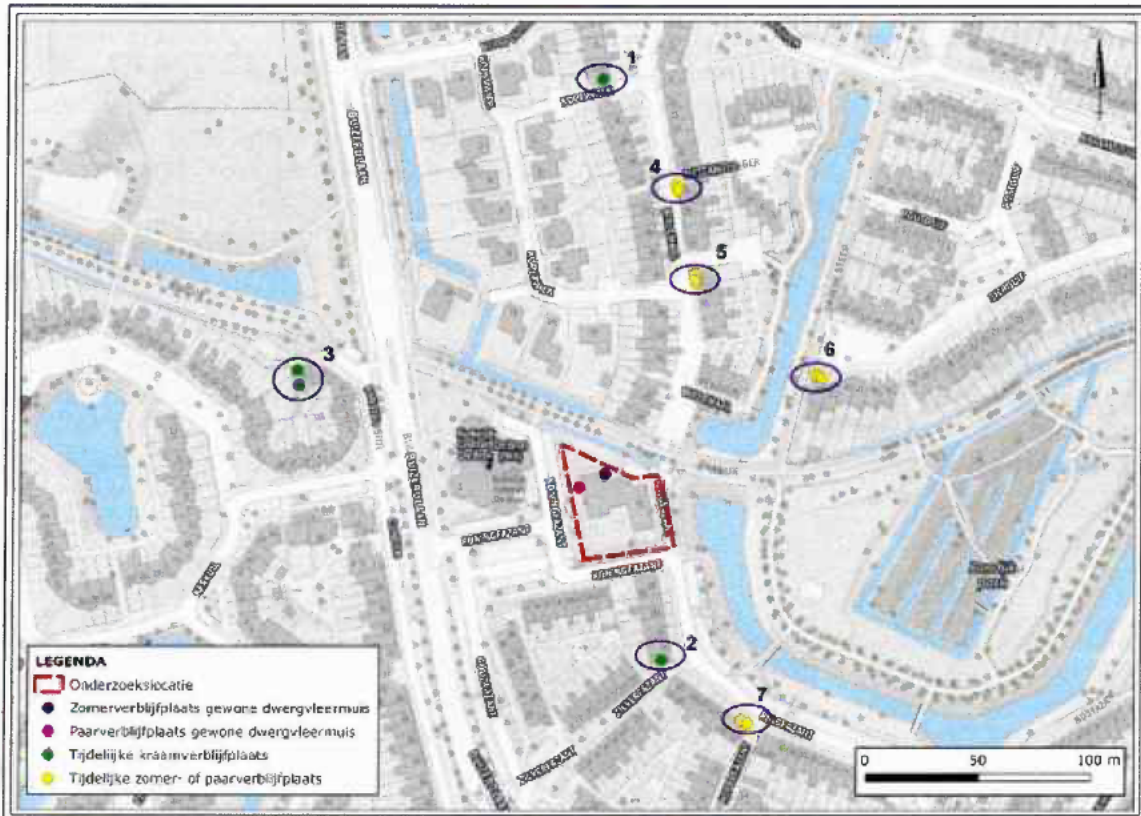
*Overcompensatie. De kraamkasten zouden eventueel weer verwijderd mogen worden onder begeleiding van een ter zake kundige ecooloog.

Figuur 5. Kraamkast aan de zuidgevel van Zilverfazan 73 (locatie 2, figuur 7).

Figuur 6. Zomerkast aan de gevel van Wielewaal 25 (locatie 4, figuur 7).

Figuur 7. Locaties vleermuiskasten aangebracht op 14 mei 2021 en 14 juli 2021. De kasten voor zomer-/paarverblijf (geel) en kraamverblijf (groen) zijn aangegeven met stippen. De blauwe stip geeft de locatie van de aangetroffen zomerverblijfplaats aan en de roze stip geeft de locatie van de aangetroffen paarverblijfplaats aan.

6.2 Ongeschikt maken (b)

Het doden of verwonden van beschermde soorten is niet toegestaan. Middels het ongeschikt maken van de bebouwing dient voorkomen te worden dat vleermuizen in de bebouwing aanwezig zijn tijdens de (sloop)werkzaamheden en kan redelijkerwijs worden aangenomen dat verwonding en/of doding wordt voorkomen. Bij het ongeschikt maken wordt rekening gehouden met de volgende punten:

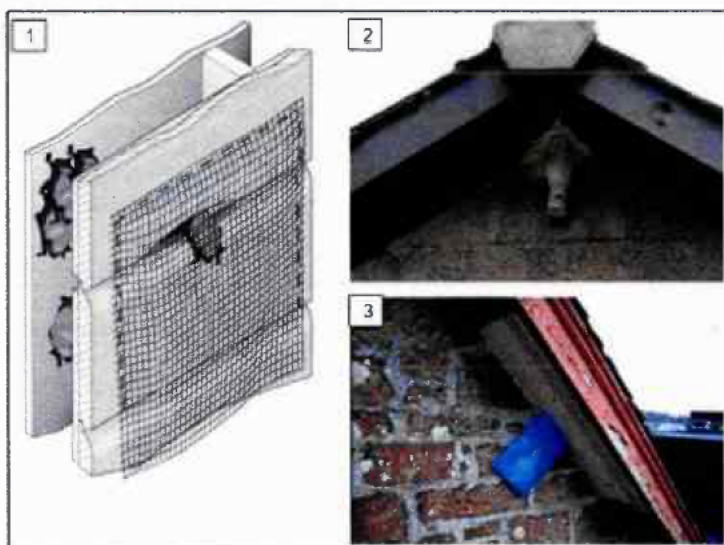
- Ongeschikt maken vindt plaats buiten de kwetsbare perioden en kan plaatsvinden tussen **half april tot half mei of begin september tot half oktober**.
- Ten tijde van het ongeschikt maken dienen de tijdelijk geplaatste compenserende verblijfskasten hun gewenningstijd te hebben doorlopen (3 maanden in de actieve periode voor zomerverblijfplaatsen en 6 maanden voorafgaand aan het paarseizoen voor paarverblijfplaatsen).
- De minimale avondtemperatuur tijdens het ongeschikt maken betreft 10 °C.
- De werkwijze wordt uitgebreid vastgelegd in een ecologisch werkprotocol. Dit protocol wordt voorafgaand met de aannemer doorgesproken en waar nodig aangepast. De zorgplicht wordt ook behandeld in het ecologisch werkprotocol. Het werkprotocol wordt opgesteld door een ter zake kundige ecooloog zodra er meer inzicht is in de exacte planning en uitvoering.

Het ongeschikt maken gebeurt door het ontoegankelijk maken van ruimtes, het creëren van tocht en/of licht in de bebouwing.

Ontoegankelijk maken van ruimtes

Om aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing te voorkomen, kunnen verblijfruimtes ontoegankelijk worden gemaakt. Dit kan bijvoorbeeld door het aanbrengen van schuimrubber of gaas. Hierbij dient wel rekening gehouden te worden dat aanwezige soorten niet worden ingesloten. Dit kan door middel van het plaatsen van 'exclusion flaps' (figuur 8). Deze exclusion flaps voorkomen dat vleermuizen in kunnen vliegen, maar bieden tegelijkertijd de mogelijkheid om de verblijfplaats te verlaten. Het afsluiten van invliegopeningen middels het gebruik van purschuim is verboden vanwege de mogelijkheid dat aanwezige vleermuizen in aanraking kunnen komen met het natte schuim en hierdoor kunnen worden vastgeplakt.

Wanneer het vleermuisontoegankelijk maken van de bebouwing door het dichtmaken van alle toegangswegen niet werkbaar is, kan gebruik worden gemaakt van de onderstaande technieken. Het gebruik van exclusion flaps wordt echter wel aangeraden voor de locaties waar de verblijven zijn waargenomen (nokpan meest noordelijke oostgevel en kantpannen westgevel) en sterk vergelijkbare situaties binnen het gebouw.

Figuur 8. Voorbeelden van een exclusion flap, waarbij verschillende materialen mogelijk zijn: 1) gaasje als exclusion flap. Noodzakelijk is dat de vleermuizen niet meer terug kunnen kruipen onder de exclusion flap, maar er wel genoeg ruimte is om naar buiten te kruipen; 2) PVC-buis als exclusion flap, met een opening onderin de buis; 3) kunststofplaatje als exclusion flap. Van belang is dat het kunststofplaatje niet te zwaar is, zodat vleermuizen nog wel naar buiten kunnen vliegen door van binnenuit het plaatje open te duwen.

Tocht creëren

Om het gebouw onaantrekkelijk te maken voor vleermuizen, kan eventueel ook tocht worden gecreëerd. Dit kan middels het verwijderen van boeiborden, dakplaten of/en het creëren van gaten ($\pm 1 \text{ m}^2$) bij spouwmuuren. Een toename van tocht in het gehele gebouw kan het gebouw onaantrekkelijk maken voor vleermuizen.

Licht

Voorafgaand aan de sloop zullen het dak en de gevels van het pand fel verlicht worden om de ruimte onaantrekkelijk te maken voor vleermuizen. Dit kan met behulp van felle bouwlampen, welke zo gepositioneerd worden dat zoveel mogelijk oppervlak van de vleermuisgeschikte gevels en het dak verlicht zijn. De verlichting wordt gedurende zes opeenvolgende nachten met een temperatuur hoger dan 10°C na 01:00 aangezet, zodat de vleermuizen 's avonds ongestoord kunnen uitvliegen, maar worden afgeschrikt wanneer ze terugkeren naar het pand en daardoor een ander verblijf in de omgeving gaan zoeken om in te verblijven. Na het deels verwijderen van de dakpannen zal het pand overdag ook ongeschikter zijn als verblijfplaats door de toename van licht, waardoor er minder donkere hangplekken zullen zijn.

Bij het gebruik van verlichting voor zowel ongeschikt maken als sloop- en bouwwerkzaamheden, dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van foerageergebied in de omgeving. Strooilicht naar de omgeving dient te allen tijde zoveel mogelijk te worden voorkomen.

De werkwijze zoals hierboven beknopt beschreven is, wordt uitgebreid in een ecologisch werkprotocol vastgelegd. Dit protocol wordt voorafgaand met de initiatiefnemer/aannemer doorgesproken en waar nodig aangepast. De zorgplicht wordt ook behandeld in het ecologisch werkprotocol. Het werkprotocol wordt opgesteld zodra er meer inzicht is in de exacte planning en uitvoering.

6.3 Controlerondes (c)

Vleermuizen kunnen opportunistisch zijn wat betreft hun verblijfplaatsen. Om te verzekeren dat geen vleermuizen meer in het pand aanwezig zijn, wordt het pand na de getroffen maatregelen gecontroleerd. Minimaal vijf nachten na het ongeschikt maken en voorafgaand aan de verstorende werkzaamheden wordt een controleronde uitgevoerd door een ter zake kundige ecooloog. Voor vleermuizen wordt de controleronde gedurende de ochtenduren uitgevoerd. Met behulp van een batdetector wordt vastgesteld of er nog vleermuizen in- of uitvliegen. Mocht uit de controle blijken dat de bebouwing niet volledig ongeschikt is voor vleermuizen, dan zullen de maatregelen aangepast worden en zal opnieuw een controle op de functionaliteit uitgevoerd worden. Wanneer het pand vleermuisvrij wordt verklaard kan de totaalsloop beginnen.

6.4 Duurzame maatregelen in nieuwbouw (d)

Permanente verblijfplaatsen

In de nieuwe situatie dienen permanente verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis te worden gerealiseerd. Voor de mitigatie van een enkel verblijf, wordt een compensatiefactor van 4 alternatieve verblijven aangehouden om de succeskans te vergroten. De nieuwe woningen op de planlocatie worden permanent geschikt gemaakt als zomerverblijfplaats en paarverblijfplaats voor twee gewone dwergvleermuizen door het inbouwen van minimaal 8 vleermuiskasten of het creëren van geschikte openingen in de gevel (figuur 9 t/m 11). De alternatieve verblijfplaatsen dienen aan de volgende regels te voldoen:

Figuur 9. Realisatie inbouwkasten in gevel (Bron: vivarapro).

Figuur 10. Eindresultaat ingemetselde vleermuiskast (Bron: vivarapro).

Figuur 11. Gevelbetimmering met ruimte voor vleermuizen (Bron: Checklistgroenbouwen).

- De invliegopening bevindt zich bij voorkeur op minimaal 3 meter hoogte;
- De invliegopening en directe omgeving zijn niet sterk verlicht;
- Tijdelijke voorzieningen worden pas verwijderd wanneer de permanente voorzieningen hun gewenningsperiode van 3 en 6 maanden in de actieve periode (april t/m oktober) hebben doorlopen.

Verlichting

Ook in de nieuwe situatie dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van nabijgelegen foerageergebied voor vleermuizen. Strooilicht naar dit gebied dient zoveel mogelijk te worden voorkomen. Strooilicht naar de omgeving kan worden geminimaliseerd door armaturen naar beneden te richten en laag te houden. Eventueel kan ook het gebruik van amberkleurige, UV-vrije verlichting worden overwogen.

(Bron: "Activiteitenplan Ringfazant 93 te Nieuwegein" door Ecoconsultancy van 8 december 2021)

Reinaerde is voornemens bij de realisatie van de beoogde nieuwbouw permanente verblijfsplaatsen te realiseren bestaande uit het in metselen van 8 vleermuiskasten. De afmetingen zijn: 48,7x22x16 cm buiten en 2,5 cm diepte binnen. In figuur 2 is het type inbouwkast afgebeeld.

Figuur 2. Permanente verblijfplaats vleermuizen.

(bron: "Memo beantwoording vragen t.b.v. ontheffing Wet natuurbescherming" door Ecoconsultancy van 2 maart 2022)

De exacte positie zal in samenspraak met de ecooloog van Econsultancy gebeuren. Uitgangspunten zijn daarbij: minimaal 3 meter hoog en de invliegopeningen zijn niet sterk verlicht.

Open stootvoegen zijn niet gewenst in verband met aantrekken ongedierte als muizen en wespen.

Ten aanzien van de mogelijkheid ruimte achter gevel betimmering te bieden is nu nog geen toezegging te doen. Of er geschikte gevelvlakken met betimmering aangebracht zullen worden is onderwerp van het verdere ontwerpproces.

(Bron: "Technisch rapport Ringfazant 93 Nieuwegein" door Reinaerde van 25 februari 2022)

6.5 Zorgvuldig handelen en zorgplicht

Aan het zorgvuldig handelen en de zorgplicht wordt voldaan door het werken buiten de gevoelige perioden van de betreffende soort (winterrust). De wijze waarop de werkzaamheden betreffende het ongeschikt maken wordt uitgevoerd, zal worden beschreven in een ecologisch werkprotocol. Hierin wordt beschreven op welke wijze het beschadigen van vleermuizen wordt voorkomen, hoe te handelen bij het aantreffen van een vleermuis, hoe te handelen bij onvoorziene omstandigheden. Tevens wordt vastgelegd welke partijen betrokken zijn bij de werkzaamheden en welke verantwoordelijkheden deze partijen hebben ten aanzien de uitvoering. Waar nodig begeleidt de ter zake kundige eco-loog de werkzaamheden op locatie.

Broedvogels

Tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden in het broedseizoen dient rekening gehouden te worden met de mogelijke aanwezigheid van broedvogels. Broedvogels zijn te allen tijde beschermd. Broedgevallen op de onderzoekslocatie dienen te worden voorkomen door bijvoorbeeld struiken buiten het broedseizoen te verwijderen, schoorstenen af te dekken (broedlocatie voor kauwen), en eventueel dakgoten te demonteren. Maatregelen kunnen besproken worden met een ter zake kundige ecooloog en vastgelegd worden in het ecologisch werkprotocol.

Grondgebonden zoogdieren en amfibieën

De werkzaamheden kunnen verstorend werken voor algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën die zich op de onderzoekslocatie bevinden. Het is in het kader van de zorgplicht noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Het doden of verwonden kan plaatsvinden indien schuil- of voortplantingslocaties worden beschadigd. Dit kan door het verwijderen van stenenstapels, takkenhopen, bladeren en andere materialen nabij de woningen, die door langdurige opslag of aanwezigheid schuilplaatsen bieden. Het verwijderen van de materialen dient daarom bui-

ten de gevoelige periode van winterrust plaats te vinden. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen.

(Bron: "Activiteitenplan Ringfazant 93 te Nieuwegein" door Ecoconsultancy van 8 december 2021)